

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.

(Priloga Vrtnu.)

Štev. 9.

Ljubljana, dne 1. septembra 1897.

V. tečaj.

Kdor drugim koplje jamo, pade sam vanjo.

(Mladim prijateljčkom napisal Gr. Gornik.)

Učitelj Rudolf je hodil za trgovčevim Poldetom kakor senca, vedno sta vkup čepela in pre-mišljevala, kako bi vaščanom zagodla kako novo. To se pravi, premišljeval je Polde sam, Rudolf mu je le pomagal izvajati njegove umetnije. Polde, to je bil prevejanec! Hodil je resno in počasi, kakor star mož in se držal vedno modro, kakor ne bi bilo modrej-šega v deželi. Malokdaj se je smejal, zato so se mu pa smejali tembolj tovariši, ko jim je pravil o svojih drznih načrtih. Le njegovo črno oko, katero se je neprenehoma obračalo pod čelom kakor nagajivo dete v zibeli, ko noče zaspati, pričalo je o njegovi navihanosti. Najljubši prijatelj mu je bil učitelj Rudolf, ker ga je vselej vestno ubogal, kakor bi mu bil oče.

Bilo je v jeseni. Zamazana in raztrgana sta se vračala Polde in Rudolf iz gozda, kjer sta se ravsala in kavsala s pastirji. Oba sta bila lačna.

»Ti«, začne Polde, »meni se vidi, kakor bi glad prevračal kozolce za kratek čas po mojem trebuhu.« Rudolf se bridko nasmeje. »Doma naju ne čaka nič dobrega, k večjemu kaka palica. Veš, kje bi se najlaglje nasitila? Davi sem šel mimo logarjevega vrta in videl na drevju prav lepa, zrela jabolka. Kaj, ko bi se napatila tjekaj?« Rudolf se strese, ko omeni Polde logarja. Upokojeni logar je imel koncem vasi hišico in krog nje sadovnjak, kjer je zorelo najlepše ovočje. Nikoli si ni upal noben otrok mimo njegovega vrta, kajti prijel je vsakega in ga pošteno oklestil, jezeč se: »Drugič mi ne prideš več krast sadja!« Bil je pravi vaški strah. Kadar je šel skozi vas, bežala je deca pred njim v skrivališča in matere so tešile zajokance, rekoč: »Logar gre, logar gre!«

»Na logarjev vrt«, izpregovori Rudolf jecljaje, »tega pa že ne, rajši tri dni ne jém!«

»Mevža, imaš še manj srca ko zajec. Da ti povem, sram me je, da sem sploh kdaj hodil s teboj. Bojazljivec, glej, da se mi pobereš izpred očij!«

»Polde, ne bodi hud, saj grem s teboj, če bom le od strani gledal«, prosi Rudolf.

»Da veš, ti boš klatil, a jaz pobiral in, če ti velim, moral boš splezati celo na jablan«, zavrne ga trdo Polde in koraka moško dalje, za njim caplja jokaje Rudolf.

»Poglej, logar odhaja baš v gozd, brez skrbi sva«, opomni Polde, kažoč na logarja, ki je izginil med grmovjem. Rudolf si obriše oči in se nasmeje z olajšanim srcem.

»Greha pa tudi ne narediva; ali ne veš, kaj so nam zadnjič razlagali gospod župnik?« izpregovori zopet Polde. »Da sme človek v skrajni sili tudi krasti. In, ali nisva midva v sili?« Rudolf molčé prikima, čudeč se Poldetovi modrosti. Prišedša na vrt, vstopita se pod najpolnejšo jablan, Rudolf otepa s prekljico in Polde pobira jabolka v klobuk.

»Ali ne boš otepal hitrejšo«, vpije Polde, grizoč jabolka in metajoč ogrizke v Rudolfa.

»Le čakajta, potepuha, bom pa jaz malo hitrejšo otepal«, začuje se za njima logarjev glas in močna roka prime Poldeta za ramo, Rudolf vrže prekljico v stran

in zbeži, kakor bi ga odnesel veter; noge mu niso čutile tal, tako je brzel proti domu.

»Dober dan, gospod logar«, izpregovori junaško Polde, »ali ste vi? Baš prav, da ste prišli. Ali ga vidite paglavca, kako beži, on je kradel jabolka! Jaz sem prišel po naključju mimo; da ga napodim, metal sem jabolka za njim, ker nisem imel drugega pri rokah. Poglejte, nabral sem jih poln klobuk, da vam jih ponese na dom. Sedaj ste pa sami prišli in meni ne bo treba imeti nepotrebnih potov. To so prava nadloga ti vaški potepenci, kaj ne, gospod logar? Veste, kaj bi jaz naredil, da mi ne bi več mogli uhajati na vrt? Obzidal bi vrt krog in krog z visokim zidom in na vrhu nabil ostrih žeblicev. Storite tudi vi tako, gospod logar!« Logar ni vedel, kaj hoče deček prav za prav; mislil je: »Tat ne more biti, sicer ne bi govoril tako sigurno.«

»Dobri deček«, nagovori nato Poldeta, »ali veš, čegav je oni nepridiprav?«

»Ako se ne motim, bil je učitelj Rudolf.«

»Dobro, idi z menoj, pismo poneseš njegovemu očetu, da ga kaznuje!« Polde gre z logarjem v hišo in počaka, da napiše pismo; mej tem mu je prinesla logarjeva žena medu, kruha in jabolk. Kako mu je veselja poskakovalo srce! Kako srečno jo je izvozil! Kaka čast, postal je v hipu prijatelj strogega logarja!

Kakor mu je bilo naročeno, odnese Polde pismo učitelju, ki sede takoj za mizo in napiše pisemce:

Častiti gospod!

„Jako mi je žal, da Vam je napravil moj sin to škodo. Deček je tako poreden; nič ne koristi, ako ga natepem jaz, zato ga pošiljam s palico vred k Vam. Kaznite ga Vi, morda bo koristilo to!“

Nato vstane gospod učitelj, prinese iz šolske sobe palico in pokliče Rudolfa, ki se je mej tem že preoblekel in najedel. Imel je dobro mamico.

»Rudolf, ná, nesi to pismo in palico h gospodu logarju, a takoj pridi zopet nazaj, potem te pošljem drugam. Urno!« S temi besedami pošlje oče porednega sina k strogemu možu. Zunaj ga je že čakal Polde:

»Kam greš? Zakaj se držiš tako kislo?« Rudolf mu vse razloži.

»No, ako ne bi šel ti rad, daj meni pismo in palico, tebi sploh ni treba iti k logarju, tam te ne čaka nič dobrega«, prigovarja mu Polde, spomnil se je medu, kruha in jabolk. Sklepal je: »Sedaj dobim še več, ko mu to prinesem, saj sva z logarjem taka prijatelja.«

Veselo mu dá Rudolf svoje bremence, kajti slutil ni nič dobrega.

Kako se začudi Polde, prišedši k logarju, kar nič ga ni več poznal strogi mož. »Pa počakam, dokler ne prebere pisma«, misli si, »mož je star in pozabljiv. Sam ga moram opomniti, kako uslugo sem mu storil poprej!« A ni še vsega dobro premislil, ko zgrabi logar z jedno roko Poldeta in z drugo palico.

»Tako je pošteno, deček«, govori logar in vihti palico nad Poldetom, »grešil si in zato si prinesel palico, da te kaznim!«

Glasno ihteč, brišoč z jedno roko solzne oči in držeč se z drugo za boleče bedro, prikrevlja Polde iz logarjeve hiše. Rudolf mu pride naproti, mehko govoreč:

»Kaj ne, Polde, sedaj ne pojdeva več jabolk klatit na logarjev vrt?«

Grenčica v kupi veselja.

(Spisal Ivan Dragomir.)

(Konec.)

Ycerkvi je minilo sveto opravilo, ljudstvo je trumoma privrelo iz nje in hitelo proti klanici. Ta je bila že na pol v ognju. Pod njo sta še ležala dva vznak med možnarji. Urno so planili nekateri v dim in privlekli iz njega — Toneta in Janeza, črna, osmojena in obstreljena. Rdeči plamen pa je lizal dalje, vzdigal se kviško po suhem senu, vžigal, vršel, šumel. Hud piš je pri-tegnil in plamen se je združil v jedno samo luč, strašno, velikansko, besnečo